

Aktaş Gölü

DOG022
İzlenmesi Gerekli
Aynı (0)

Aktaş Gölü © Soner Bekir

Yüzölçümü : 2392 ha
Boylam : 43,20°D
Enlem : 41,20°K
Koruma Statüleri : Yok

Yükseklik : 1800 m - 2100 m
İl(ler) : Ardahan
İlçe(ler) : Çıldır

 Bu ÖDA, BTC Boru Hattı Şirketi'nin desteğiyle detaylı olarak araştırılmıştır.

- **Alanın Tanımı:** Türkiye-Gürcistan sınırında yüksek platoda tektonik özellikte sodalı bir göldür. Gölün üçte biri Gürcistan, geri kalan kısmı ise Türkiye sınırları içerisinde. Göl içerisinde irili ufaklı çoğu kayalık 12 adacık bulunur. Gölün güney kıyısında Çıldır ilçesine bağlı 80 – 120 haneli Kenarbel ve kuzeybatı doğrultularında Öncül köyleri, kuzeydoğu kıyısında 20-50 hanelik Gürcü (Garzak) köyü bulunmaktadır. Gölün kuzey kıyısında inşaatı 1990'lı yılların sonlarında tamamlanmış ancak hizmete alınamamış Aktaş Gümrük ve sınır kapısı bulunmaktadır. Göl genel olarak eriyen kar suları ile beslenmektedir. 1990'lı yıllarda Kura nehrine açılan taşkın kanalı ile suyun bir dış havzaya akışı sağlanmıştır. Bu nedenle göle nehirden balık girişi olduğu düşünülmektedir.
- **Habitatlar:** Göl, derin bir çanak görünümünde olup etrafı meyilli otlak ve kısmen kuru tahıl alanları ile çevrilidir. Gürcistan sınırında küçük bir alanda doğal ağaçlık yamaçlar bulunmaktadır. Gölün kuzeybatı kıyısında Kura Nehri'ne açılmış taşkın kanalının ağzında 15–20 hektarlık sazlık alan bulunmaktadır. Göl içindeki küçük adacıklar genellikle kayalık olup kısmen bitki örtüsüyle kaplıdır.
- **Türler:** Türkiye'de tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*) ve ak pelikanın (*Pelecanus onocrotalus*) bir arada ürettiği tek yer olan göl, kadife ördeğin (*Melanitta fusca*) Türkiye'de bilinen en büyük popülasyonunu barındırır. Göldeki üç adacık üzerindeki yoğun çalılıklar yurtcular için önemli üreme alanı oluşturmaktadır. ÖDA'da çayır delicesinin (*Circus pygargus*) 10-15 çift ürettiği tespit edilmiştir.
- **Alan Kullanımı:** Doğal meralar biçilerek hayvan yemi olarak kullanılmakta ve büyükbaş hayvan otlatılmaktadır. Tapulu arazilerde ise genellikle kuru tahıl tarımı yapılmaktadır. Gölde balık avcılığı çok sınırlı olarak (bir köylü tarafından) ihtiyaç amaçlı yapılmaktadır. Haziran ayında büyük ada üzerindeki otlar köylüler tarafından biçilerek satılmaktadır. Bahar aylarında boz kaz (*Anser anser*) yumurtalan köylüler tarafından toplanmakta ve evcil kazlar altında kuluçkadan çıkartılarak ihtiyaç amaçlı yetiştirilmektedir.

- **Tehditler:** Göl, sınırdaş bir alanda olduğu için birinci derece sınır güvenlik alanı kapsamındadır. Bu nedenle insan faaliyetleri çok sınırlıdır. Ancak yapımı büyük ölçüde bitmiş olan Aktaş Sınır kapısı alan için ciddi tehdit oluşturabilir. Cilvegözü sınır kapısının yoğunluğunun büyük bir kısmının bu tarafa kayacağı yetkililer tarafından belirtilmektedir. Bu durum kuşkusuz bölgedeki karayolu trafiğini alışmadık şekilde artırarak etrafındaki gelişimi teşvik edecektir. Alandaki diğer sorun ise hayvancılık kökenli olup daha çok gölde etkisini yaz ortasında havalanın ısınması ve göl suyunun çekilmesi ile göstermektedir. Hayvan dışkılarının yağışla göle ulaşması ve birikmesinden dolayı alg patlamaları görülmektedir. Bu dönemlerde gölden su için büyükbaş hayvanların siyanür zehirlenmesinden öldüğü yaşanmaktadır. Çıldır Gölü de aynı sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Sınır bölgesi olması nedeni ile kara avcılığı gölde yoktur. Göldeki adacıklara otlatmak üzere bırakılan büyükbaş hayvanların yaban hayatı üzerinde olumsuz etkisi olabilir Ancak birinci derece sınır güvenlik alanı olduğu için göle insan girişi sınır komutanlığından alınan özel izinle gerçekleştirilmemektedir. Bu nedenle insan faaliyetleri yok denecek kadar azdır. Bölgenin korunmasından sorumlu askerî birlik göldeki biyolojik çeşitliliğin farkında olup doğa koruma çalışmalarına destek vermektedir.

■ **Yerel İlgili Sahipleri**
Ardahan Valiliği; Ardahan İl Çevre ve Orman Müdürlüğü; Çıldır 9. Hudut Tabur Komutanlığı; Çıldır Belediyesi; Kenarbel Köyü sakinlerinden Muharrem Akdeniz.

■ **Gürdoğar Sarıgül**

Aktaş Gölü önemli doğa alanı topografya haritası

Aktaş Gölü önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Aktaş Gölü © Soner Bekir

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Circus pygargus</i>	0	0	LC	LC	10-15 Çift (Üreme)	C1
<i>Larus armenicus</i>	0	0	LC	LC	700-1000 Birey (Üreme)	A3, B3, C3
<i>Melanitta fusca</i> - Kafkasya	0	0	LC	(EN)	725 Birey (1995 Üreme sonrası)	B1, B3, C1, C3
<i>Pelecanus crispus</i> - Akdeniz ve Karadeniz	0	0	VU	LC	20-35 Çift (Üreme)	A1, B3, C1, C3
<i>Pelecanus onocrotalus</i> - Avrupa ve Ön Asya	0	0	LC	LC	200 Çift (Üreme)	B3, C1, C3
<i>Tadorna ferruginea</i> - Orta Doğu	0	0	LC	(LC)	500-1050 Birey (Üreme sonrası)	B3, C1, C3

Ak pelikan (*Pelecanus onocrotalus*) © Özkan Ünner